

**แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด
ในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม**
**Measures to Integrate Cooperation to Prevent Drug Abuse
in the Peripheral Areas**

สุภาณี อินทน์จันทร์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

supanee_injun@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเขตพื้นที่ปริมณฑล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มองค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการประชุมกลุ่มย่อย และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลจาก (1) ผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้านจากสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล และ (3) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา ผลการศึกษาคือพบว่า

1. สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด พบว่าในปัจจุบันสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง และมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าปีก่อนๆ ดังเห็นได้จากการจับกุมผู้จำหน่ายของเด็กวัยรุ่นที่มีเพิ่มมากขึ้นตามแหล่งชุมชนต่างๆ จำนวนผู้ใช้สารเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดที่เข้ามาใช้ชุมชนเป็นแหล่งผู้จำหน่ายเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุมาจาก 2 ประการคือ (1) อำเภอพุทธมณฑลเป็นพื้นที่ทางผ่าน โดยมีเส้นทางที่สามารถเข้าออกผ่านมาผ่านไปได้หลายเส้นทาง (2) ผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดถูกผลักดันมาจากพื้นที่อื่น และยังมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น สถานบันเทิง แหล่งผู้จำหน่ายตามบ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม กลุ่มแก๊งมอเตอร์ไซด์ซิ่ง เป็นต้น

2. แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ควรเริ่มต้นจาก (1) มีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างลุ่มลึก (2) เน้นใช้วิธีการเพื่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในระยะยาว (3) สร้างการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการให้เกิดขึ้นในพื้นที่ (4) มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (5) เร่งสร้างความไว้วางใจของชุมชนให้เกิดขึ้น (6) ต้องสร้างและพัฒนาทีมงานและเครือข่ายให้มีอุดมการณ์ร่วมกัน

3. ตัวแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

3.1 ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม ประกอบด้วย (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจ และ (2) อาสาสมัครตำรวจบ้าน โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ (1) พัฒนาสมาชิกในทีมให้มีทัศนคติที่ดี และมีอุดมการณ์ที่สอดคล้องกันในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติด รวมถึงต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องในการทำงานอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (2) มีการประชุมหารือถึงวิธีการที่เหมาะสมในการทำงานในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการดำเนินภารกิจร่วมกัน รวมถึงควรมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ นอกจากนี้ วิธีการดำเนินการจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้มากที่สุด

3.2 ผู้สนับสนุน/เครือข่ายในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ โดยผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมควรมีการแสวงหาแนวร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายศักยภาพในการดำเนินงานให้สูงขึ้น ซึ่งการเลือกหน่วยงานเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างน้อย 2 ประเด็นคือ (1) ศักยภาพในการสนับสนุนโดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้ขับเคลื่อน

กิจกรรมต้องการ และ (2) เป้าหมายของหน่วยงานเครือข่ายควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมในอนาคต

3.3 กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) ผู้นำชุมชน (2) ครอบครัว/กลุ่มเป้าหมาย และ (3) ผู้เสพ/ผู้ค้าในพื้นที่ โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ (1) พัฒนาสัมพันธภาพส่วนตัวที่ดีกับผู้นำชุมชนเพื่อช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (2) ต้องมีการประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงาน และผลเชิงบวกที่จะสร้างประโยชน์ต่อชุมชนให้ชาวบ้านทราบก่อนเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากชุมชน (3) สร้างการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยอาจต้องใช้หลายวิธีการเข้ามาผสมผสานกันเพื่อช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติด รวมถึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้านที่ดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านเกิดความศรัทธาในความเสียสละ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในดำเนินกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัย สรุปได้ดังนี้ (1) ควรมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างแนวร่วมในการดำเนินกิจกรรม (2) มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากประชาชนในชุมชน และ (3) ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ด้วยความเต็มใจ

คำสำคัญ: การบูรณาการ การมีส่วนร่วม ปัญหา ยาเสพติด

Abstract

The objective of this research, The integrated approach of cooperation in the prevention of drug problems in the peripheral areas, is to study approaches for integrate cooperation to prevent drug problems in Buddhamonthon District Nakhonpathom Province between government departments, organizations, and public networks in the area. The researcher collected data using qualitative research methods of small focus groups and individual in-depth interviews with (1) Community leaders in Buddhamonthon District (2) Policemen and Home Police Volunteers from Buddhamonthon Police Station (3) Administrators of Salaya Municipality. Research findings are as following.

1. Drug Situation: It is found that presently drug problems in the area outspreaded heavily with the tendency to be higher than the previous years, as evidenced by the increasing of gatherings of teenagers in many communities. There are 2 causes: (1) Buddhamonthon District was the crossing area; there were many inward and outward traffic routes (2) Drug addicts and drug traders were forced away from other areas, combined with other risk factors such as entertainment places, gatherings in rented house and apartment and condominium, and racing motorcycle gangs.

2. The Measures to integrate cooperation to prevent drug abuse in Budhamonthon District Nakhonpathom Province should be considered from (1) In-depth study of the data (2) Focusing on the long-term prevention measures (3) Create integrated cooperation (4) Aims to strengthen the communities (5) Create trust in the communities (6) Create and develop working team with shared ideology.

3. Model suitable for implementation approached for the measure in order to integrate cooperation to prevent drug problems has key components as follows.

3.1 Activity drove comprising (1) Policeman and (2) Home Police Volunteers. The key components of activity are as following (1) Develop team member to have a good attitude and have a consistent ideology to solve the drug problems including support to develop their skills continuously. (2) Continual meeting to discuss and find appropriate in each areas and responsible for defining the mission together includes activities should be planned to cover all areas. In addition, procedure must be modified as appropriate in the context of each area to achieve efficiency and effectiveness in the operation as much as possible.

3.2 Supporters / Drug prevention network in the area. Activities driven should be constantly seeking alignment to expand the capacity of operating performance which to select the network to support the operations required to consider at least two issues are as following. (1) Potential to support in particular requirement of activities driven and (2) The goal of the network should be consistent with the goals of the activities being performed to ensure the continuation of its activities in the future.

3.3 Target groups in the area comprising (1) Community leader (2) Family / Target group and (3) Drug users/Traders in the areas. The key components of activity are as following (1) Develop personal relationships with community leaders to make successfully operation. (2) Public relations of operational guidelines and Recognized by the community. (3) Generate participation of the residents in the area may be used in several ways to the mix for help residents to achieve wakefulness and Understand the danger of drugs includes a positive attitude towards the policeman and home police volunteers. As a result, the residents believe in the sacrifice. And to cooperate in the implementation of activities for the benefit of the public.

4. Suggestions for the research summarized as follows (1) should be constructed to establish an Alliance network of activities. (2) Promoting the activities to help establish knowledge, understanding. And acceptance within the community. And (3) should be creating a good interaction with community leaders to achieve cooperation in the implementation of activities in the area with the willing.

Keywords: Integrate, Management, Drug Problems

1. บทนำ

ปัญหายาเสพติด ถือเป็นภัยที่สำคัญยิ่งของสังคมในสภาวะปัจจุบัน โดยถือเป็นภัยที่ร้ายแรงที่ทำลายความมั่นคงของสังคมทุกภาคส่วนทั้งระดับโลก ระดับรัฐ ระดับชุมชน ครอบครัวหรือปัจเจกบุคคล และยังเกี่ยวพันกับทุกปัญหาของสังคมอีกด้วย ปัญหา ยาเสพติดยังได้ส่งผลให้สังคมสูญเสียบุคลากรอันมีค่าจำนวนมาก รวมถึงสูญเสียทรัพยากรที่ต้องใช้ในกระบวนการฟื้นฟูสังคมซึ่งเป็นภาระที่รัฐต้องดูแล และต้องมีบทบาทในการจัดการกับภัยอันร้ายแรงที่เกิดขึ้นนี้อย่างเด็ดขาด ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญ โดยกำหนดให้การแก้ไขและป้องกันปัญหา ยาเสพติดเป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยม โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือ ผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554, หน้า 6)

จากการที่ปัญหา ยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงจนกลายเป็นภัยคุกคามสังคมไทย ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนและจริงจัง โดยเฉพาะรัฐบาลปัจจุบันได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะแก้ปัญหายาเสพติดโดยใช้หลัก ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน ซึ่งได้แก่ (1) รั้วชายแดน ป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติด (2) รั้วชุมชน สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (3) รั้วสังคม สร้างจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ขจัดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นเงื่อนไขทางลบทุกทาง (4) รั้วโรงเรียน มุ่งให้เยาวชนรุ่นใหญ่มีภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติด และ (5) รั้วครอบครัว ส่งเสริมให้กับสถาบันครอบครัว มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดมากขึ้นเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคมที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552)

การดำเนินแก้ไขปัญหายาเสพติดดังที่ได้อธิบายมานั้น จำเป็นต้องใช้แนวทางการบริหารงานที่หลากหลายยุทธวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อช่วยแก้ไขและป้องกันปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ วิธีการที่ได้กล่าวถึงนั้นจำเป็นต้องสามารถดำเนินการได้อย่างน่าเชื่อถือ รวมถึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมทั้งจากหน่วยงานที่ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ยาเสพติด และจากภาคประชาชนสำหรับในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ถือเป็นเขตพื้นที่ปริมณฑลที่ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมีสาเหตุมาจากการเป็นพื้นที่ที่มีเส้นทางหลักผ่านเชื่อมโยงไปยังจังหวัดต่างๆ รวมถึงมีเส้นทางลัด

เพื่อไปสู่พื้นที่อื่นๆ โดยรอบ จึงทำให้กลุ่มนักค้ายาเสพติดใช้เป็นพื้นที่พักยาเสพติด ลำเลียงยาเสพติด และแพร่กระจายยาเสพติดได้โดยง่าย ซึ่งผลกระทบดังกล่าวได้ส่งผลให้ส่วนราชการต่างๆ เช่น เทศบาลตำบลศาลายา สถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล และที่ว่าการอำเภอพุทธมณฑล โรงเรียน สาธารณะสุขอำเภอ ได้จัดสรรงบประมาณ และร่วมมือกันจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการปราบปรามและการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่มักเป็นแนวทางที่มาจากหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียว จึงทำให้การมองมิติของปัญหา และวิธีการเข้าไปจัดการกับปัญหาจึงมีข้อจำกัดเมื่อต้องดำเนินการในพื้นที่ และในบางครั้งการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเสพติด ก็ขาดความต่อเนื่องไม่เป็นระบบ

ดังนั้น การแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้การบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแนวทางที่กลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนให้ความร่วมมือในการกำหนดและขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ของตนเองอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งหวังให้หน่วยงานภาครัฐ และกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ สามารถร่วมกันกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ในเชิงบูรณาการได้อย่างเหมาะสม และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในพื้นที่ได้ในระดับสูงและมีประสิทธิภาพในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่ปริมาตรระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษาดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ จะทำการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

3.2 ขอบเขตของเนื้อหา ประกอบด้วยเรื่อง (1) สถานการณ์ปัญหาเสพติด (2) แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐ (3) แนวคิดที่เกี่ยวข้องในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ (4) เทคนิคการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ และ (5) กิจกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่

3.3 ขอบเขตด้านประชากร คือ หน่วยงานภาครัฐ (เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา) และกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ (ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครตำรวจบ้าน)

3.4 ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษารวม 1 ปี (ตุลาคม 2554 ถึง กันยายน 2555)

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาเสพติด

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนับเป็นปัญหาสังคมที่มีความซับซ้อนทั้งในด้านสาเหตุการเกิดปัญหาและแนวทางการแก้ไข ดังเห็นได้จากการที่ภาครัฐได้ทุ่มเทความพยายาม และทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาในทุกระดับมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่จากสถานการณ์ที่ผ่านมายังคงพบว่า ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนแออัด และพื้นที่ตะเข็บชายแดน ปัญหาโทษภัยจากยาเสพติดจึงถือเป็นภัยคุกคามที่ก่อกวนและบ่อนทำลายประเทศชาติ รวมถึงส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่งทำให้ทุกรัฐบาลต้องสูญเสียทรัพยากรในการป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2553, ออนไลน์) ได้นิยามว่า ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการกิน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดๆก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลาๆ หรือนานติดกันจนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ใต้อานาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2552 (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2553, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ

ผิด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง จนถึงขั้นเสียชีวิต

4.2 แนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทย

1) รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหายาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่หรือมิติต่างๆ คือยุทธศาสตร์ 5 รั้ว ป้องกัน เพื่อเป็นเสมือนเกราะคุ้มกันภัยยาเสพติดในแต่ละระดับ โดยในแต่ละรั้วป้องกันจะมุ่งตรงไปสู่เป้าหมายการควบคุมผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติด และกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มากที่สุด จึงจะเป็นการสร้างแนวป้องกันอย่างแท้จริง และสามารถควบคุมปัญหาได้ โดยแต่ละรั้ว ประกอบด้วย (1) รั้วชายแดน มอบหมายให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดรับผิดชอบ (2) รั้วชุมชน (3) รั้วสังคม มอบหมายให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ (4) รั้วโรงเรียน มอบหมายให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ (5) รั้วครอบครัว มอบหมายให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบ ส่วนงานด้านการปราบปราม ผู้รับผิดชอบคือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่วนการบำบัดรักษาผู้รับผิดชอบคือ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งถ้าทุกฝ่ายร่วมกันก็จะเกิดผลเป็นรูปธรรมแน่นอน โดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เป็นองค์การกำหนดนโยบาย ส่วน กอ.รมน. เป็นกลไกอำนวยการ และรัฐบาลเชื่อว่าถ้าคนส่วนใหญ่ในสังคมให้ความร่วมมือกับหน่วยงานและร่วมกัน ปฏิบัติอย่างจริงจังก็จะทำให้ยาเสพติดลดลงหรือหมดไปได้ (กรุงเทพฯ, มีนาคม 2552)

2) อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (2552, หน้า 31-35) ได้เสนอแนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้ (1) มุ่งพัฒนาตัวบุคคล โดยให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหายาเสพติดได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด ดังนั้น การพัฒนาตัวบุคคลต้องดำเนินการระยะยาวในหลายๆ ด้านพร้อมๆ กัน (2) กำหนดพื้นที่และกลุ่มประชากรเป้าหมายในการดำเนินงานให้ชัดเจน เนื่องจากความจำกัดของทรัพยากร รวมถึงเหตุผลทางด้านเทคนิคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละพื้นที่ในการทำงาน (3) ผสมผสานมาตรการในการดำเนินงานเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย และควรมีลักษณะที่ยืดหยุ่น (4) กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงาน โดยการระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้าร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนตามความถนัดสอดคล้องกับภารกิจปกติของหน่วยงานนั้นๆ (5) ดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยดำเนินงานในลักษณะของการบูรณาการเข้าไปในภารกิจ พัฒนาปกติที่หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการกันอยู่ มิใช่งานพิเศษ หรืองานฝากที่แยกส่วนออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะ (6) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ร่วมทำการศึกษาปัญหา วางแผนในการดำเนินงาน และตัดสินใจพิจารณาทางเลือกตลอดจนร่วมดำเนินงาน ปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน (7) การสร้างเอกภาพในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด โดยการจัดระบบงาน มีแผนเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางสำหรับการดำเนินงานเพื่อลดความซ้ำซ้อน และเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากร (8) การระดมทรัพยากรของหน่วยงาน ภาครัฐบาล และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ (9) การให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีการออกแบบให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่

3) สุรีย์ บุญญาพงษ์ และวิลาวัลย์ หงษ์นคร (2552, หน้า 4-5) ได้เสนอหลักการสำคัญ (กฎแฉ) สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 5 ประการคือ “จิตแนบมวลชน สร้างคนทำงาน บูรณาการบนรากเหง้า เอาใจใส่เยาวชน อิงแอบคนมีวิชา” โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (1) จิตแนบมวลชน หมายถึง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคนต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น ทุ่มเท และเสียสละทำงานเพื่อประชาชนมากกว่าผลประโยชน์ของตนเองหรือพรรคพวก (2) สร้างคนทำงาน หมายถึง การสร้างศักยภาพและความพร้อมให้บุคลากรที่จะร่วมทำงานทุกคนเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในภารกิจและเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตรงกัน มีการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเป็นทีมงานเดียวกัน (3) บูรณาการบนรากเหง้า หมายถึง การแก้ปัญหายาเสพติดให้สำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชน ลักษณะทางประชากรและกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชน ลักษณะ

สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานทางความคิดความเชื่อของคนในชุมชน และเป็นต้นทุนทางสังคมในชุมชน (4) เอาใจใส่เยาวชน หมายถึง การแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนจะเกิดความยั่งยืนได้จำเป็นต้องมี “บุคลากรแถวสอง” มารับช่วงการทำงานในอนาคต ซึ่งก็คือ กลุ่มเยาวชน ดังนั้น จึงต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนมีบทบาทในการทำกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเสพติด รวมถึงเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เยาวชนตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด และ (5) อิงแอบคนมีวิชา หมายถึง การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องใช้ความรู้หลายสาขามาประกอบกัน และจำเป็นต้องพึ่งพาผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ในด้านต่างๆ

4) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (2553, หน้า 50-51) ได้เสนอแนวทางเพื่อช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเสนอให้ผู้มีอำนาจองค์กรท้องถิ่นควรได้รับการพัฒนา ดังนี้ (1) การพัฒนาภาวะผู้นำให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการมองปัญหา สาเหตุและความเสี่ยงของยาเสพติดในพื้นที่อย่างเป็นองค์รวม (2) กำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เช่น การฝึกอบรม การเสริมรายได้ให้คนในชุมชน (3) การจัดทำแผนชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ได้ครอบคลุมทั้งระบบ (4) การประสานเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำองค์กรท้องถิ่น/ชุมชนในด้านข้อมูลข่าวสาร และร่วมเป็นเครือข่ายการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมของประเทศ (5) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (6) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านยาเสพติดในชุมชนที่รวบรวม จัดเก็บและเผยแพร่วิธีการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1) พิชาย รัตนดิกล ภูเก็ท (2552, หน้า 266) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่ใช้สมรรถภาพทั้งหมดของบุคลากรซึ่งได้รับการออกแบบเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้เพิ่มความผูกพันต่อความสำเร็จขององค์กร โดยทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อพวกเขา เพื่อทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรที่สูงขึ้น และส่งผลให้บุคลากรมีผลิตผลที่สูงขึ้นและมีความพึงพอใจที่สูงขึ้น สำหรับณรงค์วิทย์ แสนทอง (2553, ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การพัฒนาแบบภายในออกสู่ภายนอก (Inside Out Approach) เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากภายในของบุคคล ซึ่งได้แก่ ทักษะ ทักษะ แรงจูงใจ และอุปนิสัยออกสู่การแสดงผลการพัฒนารายบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม เพราะถ้าสามารถพัฒนาสิ่งที่อยู่ภายในใจของบุคคลได้แล้ว การพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น และ Summers, J. and Hyman, J., (2005, p. 8-11) กล่าวว่าไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกถึงความมีประชาธิปไตยในองค์กร ซึ่งเป็นการปรับปรุงสภาพการทำงานในองค์กรโดยส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ในแนวระนาบ มีการกระจายอำนาจ และมีความเท่าเทียมระหว่างบุคลากรภายในเครือข่ายสังคมขององค์กรมากขึ้น ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจ และส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและบทบาทของภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจากเดิมอยู่ในระดับการปรึกษาหารือได้เพิ่มระดับเป็นหุ้นส่วนกับภาคประชาชน ทำให้ตัวแทนภาคประชาชนได้เข้ามามีบทบาทสูง และเกิดความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ช่วยให้เกิดการสร้างพลังและระดมพลังจากภาคประชาชนให้มีการเคลื่อนไหวในการเข้าร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาตลอดกระบวนการ ที่เป็นทั้งวิธีการ (means) และเป้าหมาย (ends) ของการพัฒนา รวมทั้งการแก้ไขข้อขัดแย้งในช่วงก่อนเริ่มโครงการพัฒนาได้ในระดับสูง

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

1) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548, หน้า 127) ได้นิยามคำว่าบูรณาการว่า หมายถึง การผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ ข้อมูลและสารสนเทศ การตัดสินใจที่เกี่ยวกับทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของส่วนราชการ ซึ่งการบูรณาการที่มีประสิทธิผลจะสำเร็จได้เมื่อองค์ประกอบแต่ละส่วนของระบบการจัดการดำเนินการมีการปฏิบัติการเชื่อมต่อกันอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, หน้า 4-8) เสนอว่า บูรณาการ หมายถึง การนำสิ่งหนึ่ง เข้าร่วมกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อทำให้สิ่งเดิมเพิ่มสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอื้อประโยชน์ต่อกัน รวมทั้ง การเชื่อมโยง สิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งเข้าเป็นส่วนประกอบของอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อให้สิ่งนั้นเกิดความสมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้ อรรถวิทย์ สฟโชคชัย (2546, หน้า 8) กล่าวว่า การบริหารงานแบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงทุกภาคส่วน ทุก

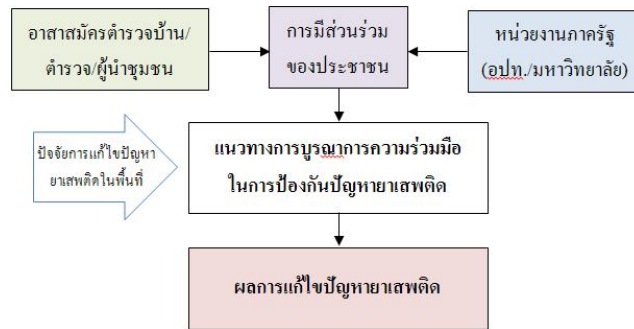
องค์กรประกอบเข้ามาสู่ความเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้โลกต่างๆ สามารถทำงานได้อย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ สำหรับวิฑูรย์ สิมะโชคติ (2545, หน้า 4) กล่าวว่า การบูรณาการ คือ การจัดสรรและระดมสรรพกำลังขององค์กร ตั้งแต่วัตถุดิบ ทรัพยากร บุคลากร หน่วยงาน กระบวนการและปัจจัยต่างๆ โดยการทำให้เกิดการประสานร่วมกันอย่างสอดคล้อง กลมกลืนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ใดๆ เช่น การผลิตสินค้าหรือให้บริการที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า เป็นต้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548, หน้า 127) ได้กล่าวถึงประโยชน์จากการทำระบบบริหารแบบบูรณาการไว้ดังนี้ (1) เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (2) สามารถใช้ทรัพยากรต่างๆ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (3) พนักงานทำงานโดยง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (4) ลดความสูญเปล่า ข้ำซ้อน ในการบริหาร (5) ลดค่าใช้จ่ายในการตรวจติดตาม และตรวจประเมิน (6) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร

4.5 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

1) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, หน้า 28) ได้กล่าวไว้ว่า เครือข่าย หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดๆ ได้ตกลงกันที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากันภายใต้วัตถุประสงค์หรือข้อตกลงอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมกันอย่างเป็นระบบ และต้องมีการแสดงออกโดยมีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายจะเป็นการนำเอาจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาสนับสนุนกันในการทำงาน ทำให้เกิดการผนึกกำลัง (synergy) ซึ่งจะช่วยให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นดีกว่าผลลัพธ์ของการทำงานที่ต่างคนต่างทำแล้วนำมารวมกัน เห็นได้ว่า การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายจึงมิใช่แค่เพียงการรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกัน แต่ต้องมีการพัฒนาไปสู่การร่วมลงมือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีจุดหมาย และอาจกล่าวได้ว่า ความต่อเนื่องของกิจกรรมในเครือข่ายถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เครือข่ายเกิดการพัฒนาและขยายตัวในการดำเนินกิจกรรมจนกระทั่งประสบผลสำเร็จ และเสรี พงศ์พิศ (2548, หน้า 8) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง ขบวนการทางสังคมอันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2538) ให้ความเห็นว่า เครือข่าย หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่มหรือองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตนเองอย่างมีเป้าหมาย วิธีการทำงานและมีกลุ่มเป้าหมายของตนเอง ซึ่งทำงานกันมานานพอสมควร แม้อาจจะไม่มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอก็ตาม แต่ก็มีการวางรากฐานเอา ซึ่งเปรียบเสมือนสายโทรศัพท์ที่ต่อไว้แล้ว และเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือหรือความร่วมมือจากกลุ่มอื่น ก็สามารถติดต่อได้ทันที สำหรับ Robert Agranoff (2006, p. 57-59) ได้กล่าวถึงเครือข่ายว่า เครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือ เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรต่างๆ ได้หันมาดำเนินงานร่วมกัน ตลอดจนแบ่งปันทรัพยากร สร้างความรู้ในด้านต่างๆ และค้นพบแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากนี้การปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้บริบทของเครือข่ายดังกล่าวไม่เป็นการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา (Non-hierarchy) แต่เป็นการร่วมกันค้นหาแนวทางการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และ Paul Starkey (1997, p. 14-16) ได้กล่าวว่า เครือข่ายเป็นการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยมีการนำเอาสื่อกลางต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ทั้งนี้ บุคคลต่างๆ ที่ได้เข้าร่วมมือกันภายในเครือข่ายอาจอยู่ในระดับเดียวกันหรืออยู่ต่างระดับกันก็ได้ ดังนั้น การเชื่อมโยงเครือข่ายจึงเป็นการรวมกลุ่มของปัจเจกบุคคลหรือองค์กรที่มีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ ความสมัครใจหรือความเป็นอิสระในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศและกิจกรรมร่วมกัน ทั้งนี้ อาภาพร เผ่าวัฒนา, 2555, หน้า 32-33) ได้เสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ (1) การรับรู้มุมมองร่วมกัน เช่น มีความเข้าใจในปัญหาและมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น (2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เป็นการสร้างการรับรู้เข้าใจถึงทิศทางเดียวกัน จะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพและช่วยลดความขัดแย้งอันเกิดจากมุมมองที่แตกต่าง (3) การเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดการรวมตัวกันบนฐานของผลประโยชน์ร่วมที่จะดึงดูดให้สมาชิกรวมเป็นเครือข่าย (4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย เนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง (5) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน โดยการนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง (6) การพึ่งพิงกัน จะทำให้สมาชิกของเครือข่ายมีความผูกพันกัน และ (7) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียน หรือการพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน ซึ่งความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียวทำให้เกิดความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้น

4.6 สรุปแนวทางในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทางวิชาการเบื้องต้นทำให้สรุปได้ถึงกรอบแนวคิดที่จะนำมาเป็นโมเดลสำหรับใช้ในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 แนวทางในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยจากเอกสารทางวิชาการ การประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) ผู้นำชุมชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้านจากสถานีตำรวจภูธรพุทธมณฑล และ (3) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

5.4 วิธีรวบรวมข้อมูล

ทำการศึกษาค้นคว้าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ครั้ง ดังนี้ (1) การประชุมกลุ่มย่อย จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครตำรวจบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน โดยดำเนินการในวันที่ 5 เมษายน 2555 เวลา 13.00 น. - 17.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 ที่ว่าการอำเภอพุทธมณฑล และ (2) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากการดำเนินงานตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ด้วยการศึกษาระบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้นำชุมชน และตัวแทนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้าน และผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน โดยดำเนินการในวันที่ 30 พฤษภาคม 2555 เวลา 18.00 น. - 22.00 น. ณ ศาลากลางบ้านหมู่ 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาเพื่อค้นหาแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม โดยการประชุมกลุ่มย่อยจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา ผู้นำชุมชน และอาสาสมัครตำรวจบ้าน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

6.1.1 สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรม พบว่าในปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรง และมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าปีก่อนๆ ดังเห็นได้จากการจับกลุ่มมั่วสุมของเด็กวัยรุ่นที่มีเพิ่มมากขึ้นตามแหล่งชุมชนต่างๆ จำนวนผู้ใช้สารเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดที่เข้ามาใช้ชุมชนเป็นแหล่งมั่วสุมมีเพิ่มขึ้น โดยมีสาเหตุมาจาก (1) อำเภอพุทธมณฑล เป็นพื้นที่ทางผ่าน โดยมีเส้นทางที่สามารถเข้าออกผ่านมาผ่านไปได้หลายเส้นทาง (2) ผู้เสพและผู้ค้า

ยาเสพติดถูกผลักดันมาจากพื้นที่อื่น และยังมีปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุมตามบ้านเช่า อพาร์ตเมนต์ คอนโดมิเนียม กลุ่มแก๊งมอเตอร์ไซด์ซิ่ง

6.1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐ โดยอำเภอพุทธมณฑลได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และบางกิจกรรมได้ผลดีในทางปฏิบัติ แต่ขณะเดียวกันพบว่าบางโครงการได้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบ และทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ยากลำบากมากขึ้น สรุปได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหายาในพื้นที่ได้จริงในระยะยาว ดังเห็นได้จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ยังคงมากเหมือนเดิม

6.1.3 แนวคิดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ พบว่า การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีเงื่อนไขที่ซับซ้อน และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายประการ รวมถึงไม่มีวิธีการสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหายาได้ทุกพื้นที่ แนวทางที่เหมาะสมจึงควรพิจารณาจาก (1) มีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างลุ่มลึก โดยการศึกษาข้อมูลพื้นที่ และทำความเข้าใจคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (2) เน้นใช้วิธีการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะยาว ด้วยการเริ่มที่ต้นเหตุของปัญหาเพื่อหยุดการส่งผลกระทบต่อชุมชน ครอบครัว และบุคคลในระยะยาว (3) สร้างการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยแสวงหาแนวร่วมจากทุกฝ่ายในพื้นที่ และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม (4) มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความตื่นตัว และสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันไม่ให้คนในครอบครัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้ง (5) เร่งสร้างความไว้วางใจของชุมชนให้เกิดขึ้น โดยการสนับสนุนความช่วยเหลือในสิ่งที่ชุมชนต้องการ ด้วยการให้ความรู้ การสร้างกิจกรรมเพื่อทำให้ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้ากัน รวมไปถึงการให้โอกาสแก่ผู้ที่หลงผิดได้กลับตัวกลับใจก่อนที่จะกระทำผิดมากกว่านี้ (6) ต้องสร้างและพัฒนาทีมงาน และเครือข่ายให้มีความร่วมมือร่วมกัน

6.1.4 เทคนิคการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จสรุปได้ดังนี้ (1) มีการประชุมหารือถึงวิธีการที่เหมาะสมในการทำงานในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (2) เป็นกิจกรรมเชิงรุกในพื้นที่เพื่อเน้นการป้องปรามมากกว่าการปราบปราม (3) ต้องสร้างเครือข่าย ขยายแนวร่วมในการดำเนินงาน (4) มีการประสานงานกับพื้นที่เป้าหมายอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง (5) พัฒนากิจกรรมและทีมงานอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

6.1.5 ผลการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้ (1) ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ให้การตอบรับเป็นอย่างดี โดยเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในหลายด้าน (2) การดำเนินงานที่ผ่านมาได้ช่วยขยายองค์ความรู้ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความเหมาะสมมากกว่าเดิม จึงทำให้มีเครือข่ายเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เทศบาลตำบลศาลายา Police TV และชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร (3) กิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้อีกต่อไป และผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดรายใหม่ไม่กล้าเข้ามาในพื้นที่ที่ทราบได้ที่ชุมชนยังคงเข้มแข็ง (4) การดำเนินกิจกรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ทีมงานมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ

6.1.6 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมสรุปได้ดังนี้ (1) การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน (2) การต่อต้านจากชุมชน (3) การขาดจิตสำนึกสาธารณะของชุมชน

6.2 แนวทางการบูรณาการความร่วมมือการป้องกันปัญหายาเสพติด

ผลการศึกษานำมาสู่การสังเคราะห์ตัวแบบที่เหมาะสมตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือการป้องกันปัญหายาเสพติด มีประเด็นที่สำคัญแสดงได้ดังรูป

รูปที่ 2 ตัวแบบที่เหมาะสมตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม (ที่มา: ผู้วิจัย, 2555)

แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

6.2.1 ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรม ประกอบด้วย (1) เจ้าหน้าที่ตำรวจ และ (2) อาสาสมัครตำรวจบ้าน โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ (1) พัฒนาสมาชิกในทีมให้มีทัศนคติที่ดี และมีอุดมการณ์ที่สอดคล้องกันในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รวมถึงต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องในการทำงานอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (2) มีการประชุมหารือถึงวิธีการที่เหมาะสมในการทำงานในแต่ละพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงควรมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ นอกจากนี้ วิธีการดำเนินการจะต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของบริบทในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานให้มากที่สุด

6.2.2 ผู้สนับสนุน/เครือข่ายในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ โดยผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมควรมีการแสวงหาแนวร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายศักยภาพในการดำเนินงานให้สูงขึ้น ซึ่งการเลือกหน่วยงานเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานนั้น จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างน้อย 2 ประเด็นคือ (1) ศักยภาพในการสนับสนุนโดยเฉพาะในเรื่องที่ผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมต้องการ และ (2) เป้าหมายของหน่วยงานเครือข่ายควรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกิจกรรมที่กำลังดำเนินการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจกรรมในอนาคต

6.2.3 กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) ผู้นำชุมชน (2) ครอบครัว/กลุ่มเป้าหมาย และ (3) ผู้เสพ/ผู้ค้า ในพื้นที่ โดยองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินกิจกรรมคือ (1) พัฒนาศักยภาพส่วนตัวที่ดีกับผู้นำชุมชนเพื่อช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (2) ต้องมีการประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงาน และผลเชิงบวกที่จะสร้างประโยชน์ต่อชุมชนให้ชาวบ้านทราบก่อนเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากชุมชน (3) สร้างการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยอาจต้องใช้หลายวิธีการเข้ามาผสมผสานกันเพื่อช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติด รวมถึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้านที่ดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านเกิดความศรัทธาในความเสียสละ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในดำเนินกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม (4) ผลการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง รวมถึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาดูแลพื้นที่อย่างจริงจัง ซึ่งทำให้ผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้อีกต่อไป และผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดรายใหม่ไม่กล้าเข้ามาในพื้นที่ที่ชุมชนยังคงเข้มแข็ง

6.3 ผลการดำเนินงานตามแนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ด้วยการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล จากผู้นำชุมชน และตัวแทนครัวเรือนที่เข้าร่วมกิจกรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตำรวจบ้าน และผู้บริหารของเทศบาลตำบลศาลายา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

6.3.1 ผลการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้ (1) ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ให้การตอบรับเป็นอย่างดี โดยเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในหลายด้าน (2) การดำเนินงานที่ผ่านมาได้ช่วยขยายองค์ความรู้ และแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีความเหมาะสมมากกว่าเดิม จึงทำให้มีเครือข่ายเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เทศบาลตำบลศาลา Police TV และชมรมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร (3) กิจกรรมดังกล่าวทำให้ผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนไม่สามารถอยู่ในพื้นที่ได้อีกต่อไป และผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดรายใหม่ไม่กล้าเข้ามาในพื้นที่ที่ทราบได้ที่ชุมชนยังคงเข้มแข็ง (4) การดำเนินกิจกรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ทีมงานมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ

6.3.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมสรุปได้ดังนี้ (1) การขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน (2) การต่อต้านจากชุมชน (3) การขาดจิตสำนึกสาธารณะของชุมชน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ (1) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน โดยมีการประชุมร่วมกันกำหนดและแบ่งภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับที่พิชาย รัตนดิถ ญ ภูเก็ด (2552, หน้า 266) ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2553, ออนไลน์) ที่เห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรที่สูงขึ้น และ (2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากกิจกรรม และเมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจก็จะเห็นดีเห็นงาม และร่วมผลักดันกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่สถาบันพระปกเกล้า (2552, ออนไลน์) พีรพงศ์ ราพิงจิตต์ (2555, หน้า 49) และจรัส สุวรรณมาลาและคณะ (2548, หน้า 42-44) ที่เห็นว่า การมีส่วนร่วม เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายภาคประชาชน ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาของชุมชน

7.2 การบูรณาการในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่จะอาศัยการใช้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ดำเนินกิจกรรมกับหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ตำรวจ ฝ่ายปกครอง Police TV ท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย เพื่อจูงใจและโน้มน้าวให้หน่วยงานที่กล่าวถึงได้ใช้จุดแข็งของตนมาร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และเทศบาลตำบลศาลาให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม Police TV สนับสนุนการเผยแพร่กิจกรรมออกสู่สาธารณชน ซึ่งลักษณะการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับที่อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (2552, หน้า 31) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548, หน้า 127) ได้กล่าวว่าการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดควรมีลักษณะเป็นองค์รวมแบบบูรณาการ เพื่อให้การดำเนินการมีการปฏิบัติเชื่อมต่อกันอย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง และยั่งยืน

7.3 เครือข่ายในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินกิจกรรมได้สร้างและขยายเครือข่ายด้วยวิธีการต่างๆ ในเชิงรุก โดยเฉพาะการแสวงหาเครือข่ายที่มีอุดมการณ์ใกล้เคียงกัน และมีความพร้อมที่จะสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมชาย สุเทศ (2555, หน้า 110) ได้กล่าวว่า การเชื่อมโยงเครือข่ายทางสังคมได้ช่วยให้สมาชิกของเครือข่ายมีความสมัครใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างมีเป้าหมายและมีอุดมการณ์ร่วมกัน ซึ่งภายในเครือข่ายจะมีการสื่อสารเพื่อการเชื่อมโยงกิจกรรมและสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน อันจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากร รวมถึงความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่าย

7.4 การดำเนินงานโดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ได้นั้นต้องไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว แต่จะต้องคิดในเชิงกลยุทธ์เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังเห็นได้จากการแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้จริงในระยะยาว และการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ยังคงมากเหมือนเดิม ซึ่งสอดคล้องกับที่สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2542, หน้า 4) ได้ให้ความเห็นว่า กลยุทธ์ในการดำเนินงานจึงเป็นแผนต่างๆ ขององค์กรที่จัดทำขึ้นจะต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และช่วยให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.5 การทำงานเป็นทีมในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมคือ แนวทางที่มีความเหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ ทั้งนี้ ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของทีมงานอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับที่อุทัย ยานสกุล (2545, หน้า 9) Robbins (อ้างถึงในสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2544 หน้า 435) และสุรีย์ บุญญาอนุพงศ์ และวิลาวัณย์ หงษ์นคร (2552, หน้า 4) ที่เห็นว่า การทำงานเป็นทีมจะมีความเหมาะสมในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน และเป็นการสร้างศักยภาพและความพร้อมให้บุคลากรที่จะร่วมทำงานทุกคนเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจในภารกิจและเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตรงกัน

7.6 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ผลสำเร็จสุดท้ายของการดำเนินงานควรเป็นเรื่องการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงโทษภัยของยาเสพติดจึงเป็นเรื่องที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันในการแก้ไขปัญหาเสพติดได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงาน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” (กรมการพัฒนาชุมชน, 2555, หน้า 5) ที่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนไว้ว่า การดำเนินงานของกองทุนฯ จะช่วยทำให้ชุมชนรู้จักพึ่งพาตนเอง เห็นพลังของตนเอง เพื่อเสริมสร้างกระบวนการในหมู่บ้าน ชุมชน ด้านความคิด ความรู้ การแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มและความตื่นตัว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเสพติด เพื่อให้หมู่บ้าน ชุมชน ใช้กระบวนการดังกล่าวให้บรรลุถึงความเข้มแข็งได้อย่างแท้จริง

7.7 แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงานภาครัฐ สรุปได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ได้จริงในระยะยาว ดังเห็นได้จากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ยังคงมากเหมือนเดิม ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพฑูริย์ แสงพุ่ม (2548) ที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เยาวชนเข้าไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน โดยพบว่าการดำเนินงานหรือกิจกรรมของประเทศไทยที่ผ่านมามีลักษณะเป็นการทำงานแบบ “นโยบายปุพรม” กล่าวคือ มีกิจกรรมเพียงอย่างเดียวแต่ใช้ดำเนินการครอบคลุมไปทั่วทั้งประเทศ โดยปราศจากการศึกษาองค์ประกอบและความเหมาะสมของกิจกรรม และมุ่งหวังผลการรายงานในเชิงตัวเลข โดยมิได้สนใจถึงผลสำเร็จในเชิงคุณภาพที่แท้จริง จึงทำให้การแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างแท้จริง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การขับเคลื่อนกิจกรรม ควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับเครือข่ายในระดับต่างๆ ทั้งในระดับนโยบายและในระดับพื้นที่ เพื่อสร้างแนวร่วมในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในอนาคต

8.1.2 การขับเคลื่อนกิจกรรม ควรประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ที่จะลงไปในพื้นที่ เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากประชาชนในชุมชน

8.1.3 การขับเคลื่อนกิจกรรม ควรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำชุมชน รวมถึงสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ

8.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในพื้นที่

8.2.1 มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อแสวงหาเครือข่ายที่มีอุดมการณ์คล้ายๆ กัน และควรมีศักยภาพในการสนับสนุนและช่วยแก้ไขปัญหานี้ในการดำเนินกิจกรรมได้

8.2.2 มีการประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงาน และผลเชิงบวกที่จะเกิดต่อชุมชนให้ชาวบ้านทราบก่อนเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากชุมชน

8.2.3 มีการสร้างสัมพันธ์ภาพส่วนตัวที่ดีกับผู้นำชุมชนเพื่อช่วยให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกสาธารณะของชุมชน

8.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

8.3.1 เนื่องจากเป็นงานวิจัยเริ่มต้นในประเด็นเล็กๆ ที่ขับเคลื่อนกิจกรรมโดยกลุ่มผู้นำ และภาคประชาชนในพื้นที่ร่วมกับส่วนราชการ โดยขาดการจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการจัดทำฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาเสถียรในชุมชน เพื่อช่วยในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานในครั้งต่อไปกับกิจกรรมอื่นๆ ในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงมากขึ้น

8.3.2 ควรมีการศึกษาในมิติของโรงเรียนและวัดในพื้นที่ เพื่อนำมาเชื่อมโยงและบูรณาการกิจกรรมการป้องกันปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สืบไป

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมการพัฒนาชุมชน. 2555. แนวทางการดำเนินงาน “กองทุนแม่ของแผ่นดิน”. จัดทำโดยกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน.
- [2] กระทรวงมหาดไทย. 2541. คู่มือประชาคมหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- [3] กรุงเทพธุรกิจ. 2552. รณรงค์ด้านยาเสพติด คอลัมน์การเมือง โดยกรุงเทพธุรกิจออนไลน์. 10 มีนาคม 2552.
- [4] กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2553. บทความวิชาการ. [Online]. Available : www.thaidrugpolice.com/
- [5] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- [6] จรัส สุวรรณมาลาและคณะ. 2548. สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เล่มที่ 9 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชน. สถาบันวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [7] ณรงค์วิทย์ แสนทอง. 2553. การพัฒนาคนแนวทางใหม่ : Inside Out Development Approach. [Online]. Available : http://www.sema.go.th/files/Content/Non_formal/0013/83.pdf .
- [8] พิชาย รัตนดิกล ภูเก็ต. 2552. องค์การและการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: ธิงค์ บียอนด์ บุ๊คส์.
- [9] พีรพงศ์ ราพิงจิตต์. 2555. การพัฒนาองค์การภาครัฐยุคใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [10] พีรพล ไตรทศาวิทย์. 2555. ชุมชนเข้มแข็ง. [Online]. Available : <http://iad.dopa.go.th/topic/perapon.html>
- [11] ไพฑูรย์ แสงพุ่ม. 2548. การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้เยาวชนไปใช้ยาเสพติด และวิธีการ/รูปแบบการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน. สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม
- [12] มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. 2553. การป้องกันปัญหายาเสพติด คู่มือประกอบการใช้หลักสูตรฝึกอบรมด้านความมั่นคง. มปท.
- [13] วิฑูรย์ สิมะโชคดี. 2545. คุณภาพคือการบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- [14] สถาบันพระปกเกล้า. 2552. การมีส่วนร่วมในฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า. [Online]. Available : <http://www.thaipoliticsgovernment.org/wiki/การมีส่วนร่วม>.
- [15] สมชาย สุเทศ. 2555. การบริหารการจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- [16] สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. 2549. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- [17] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2548. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- [18] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2552. มาตรการป้องกันยาเสพติด. [Online]. Available : <http://www.oncb.go.th>.
- [19] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2553. บทบาทของสำนักงาน ป.ป.ส. [Online]. Available: <http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/approved/p1-oncb40.htm>
- [20] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2555. ข้อมูลสถิติการยึดทรัพย์. [Online]. Available : <http://moc.oncb.go.th/new/index.php/2012-04-24-03-26-28/39-2012-05-17-04-23-02>

- [21] สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) แถลงต่อรัฐสภาในวันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2554 เข้าถึงได้จาก http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm
- [22] สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2544. ภาวะผู้นำ : ทฤษฎีและปฏิบัติ. เชียงราย : สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- [23] สุรีย์ บุญญานุกพงศ์ และวิลาวณิชย์ หงษ์นคร. 2552. องค์ความรู้จากความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [24] อรพินท์ สฟโชคชัย. 2550. "การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม" หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance). [Online]. Available : www.opdc.go.th/oldweb/Mission/File_download/1141793785-1.ppt.
- [25] อรพินท์ สฟโชคชัย. 2546. "การพัฒนาระบบราชการเพื่อการบริหารราชการแบบบูรณาการ" เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [26] อาภาพร เผ่าวัฒนา. 2555. การสร้างทีมงานและเครือข่ายในระบบบริการพยาบาล. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- [27] อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ. 2552. รายงานโครงการประเมินผลโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- [28] อุทัย ยานสกุล. 2545. การทำงานเป็นทีม: ศึกษาเฉพาะกรณี บริษัท เอ็กเซล โลจิสติกส์ จำกัด สาขา เนสเล่ท์. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [29] อุษา เทียนทอง. 2546. "ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการบูรณาการแผนชุมชน" เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "คณะทำงานประสานงานระดับจังหวัด โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน" วันที่ 1 - 2 พฤษภาคม 2546 ณ โรงแรมบี พี แกรนด์ทาวเวอร์ หาดใหญ่ จ.สงขลา
- [30] เอื้อมเดือน ไชยหาญ. 2542. ลักษณะเครือข่ายชุมชนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.